

Przewodnik po pytaniach w kampanii Zaszczepmy fakty!

Jest nam bardzo miło, że razem z nami chcecie dowiedzieć się więcej na temat tego, jak rozwijała się dyskusja wokół szczepień na polskim Twitterze. Wiemy, że kampania Zaszczepmy fakty! różni się od wcześniejszych kampanii realizowanych na platformie sprawdzamyjakjest.pl. W związku z tym przygotowaliśmy dokument, w którym rozwiewamy wątpliwości związane z interpretacją pytań, na które odpowiadacie podczas oznaczania tweetów. Mamy nadzieję, że ten materiał będzie dla Was pomocny. W razie wątpliwości prosimy o kontakt pod adresem kontakt@pravda.org.pl.

1. Czy treść tweeta nawiązuje do tematyki szczepień (programu szczepień, szczepionek, powikłań, badań klinicznych, obostrzeń...)?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Trudno powiedzieć
- d) Tweet nie załadował się/przestał działać

Wyjaśnienie:

Pierwsze pytanie ma na celu odfiltrowanie wpisów niezwiązanych z tematyką szczepień. W tej kampanii chcemy przeanalizować wszystkie tweety, które nawiązują w jakikolwiek sposób do szczepionek (np. na COVID-19 czy HPV), programu szczepień, powikłań poszczepiennych, badań klinicznych związanych ze szczepionkami czy obostrzeniami wynikającymi z polityki sanitarnej (np. zakazem wstępu na stadion bez okazania certyfikatu szczepienia).

2. Czy tweet:

- a) Zawiera stwierdzenie popierające szczepienia lub program szczepień albo stwierdzenia krytyczne wobec osób przeciwnych szczepieniom
- b) Zawiera stwierdzenie przeciwne szczepieniom lub programowi szczepień
- c) Jest neutralny wobec tematyki szczepień lub programu szczepień (np. ma charakter informacyjny)
- d) Trudno powiedzieć

Wyjaśnienie:

To pytanie ma na celu ustalenie charakteru wypowiedzi, jeśli chodzi o stosunek do szczepień. Pozwoli to nam lepiej zrozumieć różnice pomiędzy wpisami popierającymi szczepienia oraz takimi, które są im przeciwne.

Pamiętaj, żeby zastanowić się, w jakim celu ktoś mógłby opublikować daną informację. Jest to szczególnie ważne, kiedy dany wpis na pierwszy rzut oka wydaje się mieć charakter informacyjny – często jednak statystyki lub artykuły są przytaczane wybiórczo, żeby argumentować konkretne tezy (np. "Andrzej Duda pomimo 3 dawek zarażony koronawirusem.... no niezłe te szczepienia XD").

Możliwe, że w trakcie przechodzenia przez zebrane przez nas wpisy, natrafisz na takie, które krytykują osoby będące przeciwne wobec szczepień (np. "A antyszczepcy znowu coś piszą o tym, że szczepionki powodują zakrzepy krwi") – w takim przypadku zaznacz odpowiedź a).

3. Które z poniższych narracji są zawarte w treści tweeta? Zaznacz wszystkie, które zauważasz.

- a) Brak zaufania do władzy, mediów, lekarzy lub firm farmaceutycznych
- b) Uznawanie szczepień za nieskuteczne lub nieefektywne
- c) Uznawanie szczepień za niebezpieczne dla zdrowia (eksperyment medyczny, obecność np. trucizn, powodowanie bezpłodności, osłabianie odporności, wywoływanie skutków ubocznych, śmierć)
- d) Krytyka działań rządu (np. złe prowadzenie programu szczepień, nierozsądne zarządzanie budżetem i zakupami szczepionek, zła polityka lockdownów)
- e) Uznawanie szczepień za narzędzie kontroli (np. segregacja sanitarna, propaganda strachu, przymus szczepień itp.)
- f) Uznawanie szczepień za część większego spisku (np. depopulacji, unicestwienia ludzkości, przekrętu finansowego)
- g) Uznawanie koronawirusa za niegroźny
- h) Trudno powiedzieć (któraś z narracji może być zawarta w treści, ale mam pewności)
- i) Żadna z powyższych (na pewno nie ma tu żadnej z wymienionych narracji)

Wyjaśnienie:

To pytanie ma na celu ustalenie, które narracje są zawarte w treści tweeta. Pamiętaj, że jest to pytanie wielokrotnego wyboru, dlatego zaznacz wszystkie pasujące Twoim zdaniem kategorie, które znajdują się w tweecie. We wpisie może pojawić się kilka wątków, dlatego niezwykle ważne jest przeanalizowanie całego wpisu pod kątem występowania w nim kategorii wymienionych w wszystkich dostępnych odpowiedzi.

Zwróć uwagę na przykłady, które umieściliśmy w pytaniach – zawierają one najczęstsze słowa kluczowe lub argumenty wykorzystywane do wzmacniania danej narracji.

4. Które z poniższych elementów są zawarte w treści tweeta?

- a) Powołanie się na dane, statystyki, wykres, infografikę, eksperta lub artykuł
- b) Opis doświadczeń osobistych (np. śmierci w rodzinie spowodowanej szczepieniem)
- c) Cytat (np. lekarza, polityka, działacza społecznego)
- d) Żaden z powyższych

Wyjaśnienie:

W tym pytaniu chcemy dowiedzieć się więcej o tym, w jaki sposób autorzy wpisów argumentują swoje stwierdzenia. Czytając treść wpisów warto zwrócić uwagę na to, czy język nie świadczy o tym, że treść jest parafrazą z artykułu (np. w Nature opublikowano artykuł pokazujący, że osoby zaszczepione częściej umierają na raka szyjki macicy) albo czy przytaczane liczby nie pochodzą z innego miejsca (np. co 5 osoba umiera po szczepionce).

Jeśli widzisz, że wpis bazuje na czyjejs osobistej historii lub sytuacja z życia jest wykorzystywana w celu wsparcia jakiejś tezy, to zaznacz odpowiedź b) (np. "stoję w kolejce na mecz i pytają, czy jestem

SPRAWDZAMY**JAK JEST****PRAVDA**

zaszczepiony...powiedziałem, że to nie jego interes... nie wpuścili mnie na stadion... co za czasy!!! #covid1984” albo “sąsiadka mojej kuzynki ze strony mamy zmarła po szczepieniu... kto wie jaki syf tam jest!”)

Jeśli cały wpis jest cytatem, to zastanów się, w jakim kontekście jest on wykorzystywany. Cytaty są niezwykle popularnym sposobem szerzenia konkretnych narracji (np. ktoś może wykorzystywać cytaty Orwella do mówienia o kontroli i inwigilacji w związku z paszportami covidowymi).

5. Kto jest autorem tweeta?

- a) Zwykły użytkownik (np. JKowal2802)
- b) Osoba publiczna (np. polityk, dziennikarz, celebryta, lekarz)
- c) Firma, partia, instytucja lub inna organizacja (np. AstraZeneca lub Ministerstwo Zdrowia)
- d) Media (np. prasa, portal newsowy, radio, telewizja, gazeta)
- e) Trudno powiedzieć
- f) Żadna opcja z powyższych

Wyjaśnienie:

W tym pytaniu bardzo zależy nam na twojej subiektywnej ocenie – jeśli nie kojarzysz danego użytkownika, to zaznacz, że jest to zwykły użytkownik. Jeśli wydaje ci się, że kiedyś widziałeś podobną twarz w telewizji, widzisz, że na profilowym ma zdjęcie ze studia telewizyjnego albo czytałeś kiedyś jego artykuł w gazecie – zaznacz, że jest to osoba publiczna. W przypadku kont organizacji podział jest intuicyjny. Z perspektywy pytań wyróżniliśmy media, ponieważ w trakcie stanu epidemii były one odpowiedzialne za przekazywanie dużej ilości informacji dotyczących statystyk, przez co regularnie będą pojawiać się w naszym zbiorze danych.

6. Jaka jest płeć autora tweeta?

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Inna
- d) Trudno powiedzieć

Wyjaśnienie:

W tym pytaniu warto zwrócić uwagę na nazwę użytkownika lub tak zwany handle (np. @uzytkownik123). Przydatne mogą być również końcówki niektórych słów, które mogą zdradzić płeć autora wpisu (np. "nigdy bym nie wzięła szczepionki").